

ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล*

A STUDY OF ACADEMIC ADMINISTRATION BASED ON BUDDHIST PRINCIPLE
OF HOME ECONOMIC TECHNOLOGY FACULTY, RAJAMANGALA
TECHNOLOGY UNIVERSITY

¹ธัญนันท์ อบถม Thanyanun Obthom, ²สมศักดิ์ บุญปู Somsak Boonpoo,
³ระวิง เรืองสังข์ Rawing Ruangsanka

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
E-mail: mam-2504@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยี คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นการบริหารงานวิชาการสู่ความสำเร็จด้วยการบูรณาการกับหลักพุทธธรรม คือ หลักอิทธิบาท 4 อันเป็นหลักธรรมที่ช่วยให้ทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ หรือทางแห่งความสำเร็จ และหลักพรหมวิหาร 4 อันเป็นหลักธรรมสำหรับผู้บริหารในการยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีภารกิจการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ 9) การสร้างเครือข่ายวิชาการกับองค์กรอื่น

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, หลักพุทธธรรม, อิทธิบาท, พรหมวิหาร

Abstract

This research article aimed to study academic administration based on Buddhist principles of the Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Technology. This was a qualitative research which consisted of documentary analysis and interviews with 5 key informants. Data were analyzed by content analysis. Results of research found that Academic administration based on Buddhist principles of the Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Technology was an academic administration to success by integrating Buddhist principles which consisted of Iddhipada IV which are principles that help to work successfully, or the way of success, and Brahma Vihara IV principles, which are principles for executives to hold the spirit of their subordinates. The mission of academic administration consisted of 1) curriculum development, 2) learning process development, 3) measurement and evaluation, comparing academic results, 4) research to improve educational quality, 5) development of innovative media and technology 6) development of learning resources, 7) educational supervision, 8) development of quality assurance systems, and 9) building academic networks with other organizations.

Keywords: Academic Administration, Buddhist Principle, Iddhipada, Brahmavihara

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันจากกระแสโลกศตวรรษที่ 20 มาเป็นโลกในศตวรรษที่ 21 หรือในโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ กำหนดนโยบายด้วยการสร้างปัญญาและนวัตกรรม โดยใช้องค์ความรู้ กลไกต่างๆ ด้านวิจัยมาพัฒนาต้องมีระบบอุดมศึกษาที่เข้มแข็ง มีแรงผลักดันทำให้ทุกองค์กรปรับตัวเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง และมีความยั่งยืน โดยมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และมุ่งสู่ความเป็นเลิศในทุกด้าน โดยปัจจัยสำคัญที่จะสามารถเผชิญต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่เกิดขึ้นแล้ว อีกทั้งที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต คือ คุณภาพของคน ทั้งนี้เพราะในยุคปัจจุบันและในอนาคตต่อไปภายหน้า โดยมีเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนความเจริญไม่ใช่ที่ดิน แรงงาน วัตถุดิบ หรือเงินลงทุน แต่จะเป็นปัญญาและความรู้ เพราะสังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมแห่งเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Society) (วิจารณ์ พานิช, 2551) รวมถึงเพื่อสอดคล้องกับนโยบายโมเดล Thailand 4.0 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ

ประเทศไทยกำลังประสบกับการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของการแข่งขันจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทำให้ประเทศไทยต้องมีความพร้อมด้านการจัดการศึกษามีการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา พัฒนาคคน หรือทรัพยากรมนุษย์เข้าสู่สังคมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปิดกว้างในการเรียนรู้ที่มีลักษณะไร้พรมแดนภายใต้ข้อตกลง AFTA (เขตการค้าเสรีอาเซียน) ในสาขาการศึกษานั้น บุคลากรภาคการศึกษาทุกฝ่ายต้องมีความตระหนักถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีการส่งเสริมความร่วมมือกับประชาคมโลก ทั้งนี้ให้

หมายความรวมถึงองค์การระหว่างประเทศทั้งระดับภูมิภาคและระดับสากล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในประเทศไทย ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่จะต้องรับผิดชอบต่อประเทศชาติสืบไปในภายภาคหน้าให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพตามความคาดหวัง ดังนั้น บุคลากรทางการศึกษา ครู คณาจารย์ ต้องร่วมกันขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่เวทีโลกอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการเปิดเสรีด้านการค้าและบริการการรวมตัวของประเทศอาเซียน ดังนั้น การจัดการศึกษาในทุกระดับจึงต้องรับรู้และตระหนกอย่างยิ่งต่อภาระการพัฒนาคุณภาพของคนในฐานะที่เป็นหน่วยที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นหลักและกระบวนการในการพัฒนากำลังคนในระยะยาว ดังที่ ไพฑูรย์ สินนารัตน์ (2555) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจัดเป็นการจัดการศึกษาในระดับสูงและเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคน โดยใช้ระบบการจัดการศึกษาซึ่งมีลักษณะเด่นอยู่ 3 ประการ ได้แก่ การสร้างความรู้ การสร้างคน และการสร้างสังคม กล่าวคือ สถาบันอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายในการสร้างความรู้ ต้องทำการวิจัย ค้นคว้า จุดมุ่งหมายในการสร้างคน คือ การผลิตบัณฑิต หรือการจัดการเรียนการสอนและจุดมุ่งหมายในการสร้างสังคม คือ การบริหารทางวิชาการ ซึ่งทั้งนี้ หมายความรวมถึง การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้าไว้ด้วย การสร้างความรู้จัดได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพราะการศึกษาในระดับนี้เป็นที่รวมของบุคคลที่มีประสบการณ์ และมีวิชาการเป็นพื้นฐานรองรับมากกว่าสถาบันอื่นในสังคมทั้งสิ้น ภาระในการบริหารจัดการวิชาการตลอดจนการพัฒนาวิชาชีพจึงเป็นความจำเป็น เพราะการศึกษาในระดับอื่นๆ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาด้วยแล้ว ความจำเป็นทางวิชาการทั้งสองระดับที่กล่าวแล้วยังไม่ลึกซึ้ง และเข้มข้นเพียงพอที่จะมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาความรู้ทางวิชาการจึงเป็นสิ่งที่ดำเนินไปได้โดยยาก

จากที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นจึงเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการสร้างความรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญ คือ การบริหารงานทางวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญลำดับแรกของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญต่อการบรรลุจุดมุ่งหมายของการบริหารสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจัดเรียงลำดับความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล กิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานธุรการ อาคารสถานที่ และการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (จิตติมา วรณศรี, 2557)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเป็นสถาบันด้านการศึกษาของรัฐในระดับอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการสถาปนาเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 มีภารกิจความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่นเดียวกับกับมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอื่นๆ ทุกประการ ในปัจจุบัน ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน รวมทั้งหมด 9 แห่ง

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์เป็นคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพราะเป็นคณะที่เปิดทำการสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเดิม แต่เมื่อได้รับการสถาปนาเป็นสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในวาระแรก และยกระดับขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในลำดับต่อมาจึงได้รับการยกระดับขึ้นคณะ (Faculty) หนึ่งในคณะต่างๆ กัน ตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งประกอบด้วย 8 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาอาหาร และ

โภชนาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร สาขาการพัฒนาลิขสิทธิ์ สาขาธุรกิจอาหาร สาขาธุรกิจเสื้อผ้า สาขาเทคโนโลยีเสื้อผ้า และแพทเทิร์น สาขาการออกแบบแฟชั่น และสาขาคหกรรมศาสตร์ศึกษา ซึ่งเนื้อหาหลักสูตรการเรียนการสอนที่ใช้ในปัจจุบัน ได้ถูกบรรจุไว้แต่แรก และได้ใช้มาจนปัจจุบันนี้ แม้จะมีการกำหนดนโยบายให้มีการปรับปรุงหลักสูตรในทุกระยะเวลา 5 ปี มีการปรับปรุงแต่เฉพาะเนื้อหา ส่วนการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบของการบริหารวิชาการในภาพรวมอย่างครบวงจร ยังมิได้มีการพัฒนา จึงเป็นเรื่องที่ควรศึกษาศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลซึ่งจะทำให้บัณฑิตที่คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ได้ผลิตออกไป มีคุณภาพตามความคาดหวัง และสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และประเทศชาติได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ทำการการวิจัยเรื่องศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อให้เกิดประโยชน์ที่สูงสุดต่อสถาบัน ซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพทางการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

วิธีการดำเนินการวิจัย : ศึกษาเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการพุทธธรรมกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ และข้อมูลคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

แหล่งข้อมูล : หนังสือ ตำรา บทความ วารสาร งานวิจัย เว็บไซต์

เครื่องมือ : แบบการศึกษาเอกสาร (Document Study)

การวิเคราะห์ : การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ที่ได้ : การบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

วิธีการดำเนินการวิจัย: การสัมภาษณ์สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

แหล่งข้อมูล : ผู้บริหารและคณาจารย์คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน โดยการเลือกเป็นแบบเจาะจงและกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก

เครื่องมือ : แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง

การวิเคราะห์ : การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ที่ได้ : การบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

สรุปผลการวิจัย

การบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยี คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นการบริหารงานวิชาการสู่ความสำเร็จด้วยการบูรณาการกับหลักพุทธธรรม คือ หลักอิทธิบาท 4 อันเป็นหลักธรรมที่ช่วยให้ทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ หรือทางแห่งความสำเร็จ และ หลักพรหมวิหาร 4 อันเป็นหลักธรรมสำหรับผู้บริหารในการยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีภารกิจ การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ 9) การสร้างเครือข่ายวิชาการกับองค์กรอื่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร

ปัญหา: 1) การจัดทำหลักสูตรไม่ตอบสนองและไม่สามารถผลิตบัณฑิตต่อความต้องการของสถาน ประกอบการได้ 2) หลักสูตรยังไม่มีความเป็นมาตรฐาน 3) บุคลากรผู้สอนขาดความเป็นเจ้าของวิชาไม่สามารถ ยกหรือปรับได้เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรแต่ละครั้ง

แนวทางการแก้ปัญหา: 1) จัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ 2) จัดทำหลักสูตรให้เป็นมาตรฐาน 3) บุคลากรผู้มีส่วนในการจัดการเรียนการสอนหรือเจ้าของวิชาควรมีส่วน ร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรแต่ละครั้ง

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ปัญหา: 1) คณาจารย์ผู้สอนยังยึดติดกับเนื้อหาและวิธีการสอนแบบเดิมๆ เพราะปรับตัวไม่ทัน 2) บุคลากรขาดความสามารถในการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติธรรมิให้นักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ไม่สามารถปฏิบัติงานได้

แนวทางการแก้ปัญหา: 1) คณะอาจารย์ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับจุดประสงค์ ตรงตามที่หลักสูตรกำหนด 2) บุคลากรต้องมีการไปอบรมแล้วนำทฤษฎีหลักการปฏิบัติมาให้นักศึกษาได้ลงมือ จจริงและสามารถปฏิบัติจริงได้ 3) มีการใช้หลักพุทธธรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอน

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ปัญหา: 1) การวัดผลและประเมินผลยังคงเป็นแบบเดิมๆ ต่างคนต่างสอนต่างคนต่างกับเกรดทำให้ ผู้รับบริการไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา 2) สภาพการติดตามประเมินผลไม่มีหรือมีก็กว้างจนไม่ สามารถนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนได้สอนจบให้เกรดนักศึกษาเรียบร้อยแล้วเท่ากับทำงานเสร็จ

แนวทางการแก้ปัญหา: 1) ต้องมีการติดตามประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้และต้องทำจริงจังสม่ำเสมอเนื่องรวมทั้งนำผลมาทำแผนปรับปรุงแก้ไข 2) กำหนด หลักเกณฑ์หรือแบบฟอร์มการวัดและประเมินผลให้มีขอบเขตและการตัดเกรดคะแนนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญหา: 1) บุคลากรสอนมากเกินไปไม่มีเวลาที่จะทำ 2) งบประมาณในการทำวิจัยมีไม่ค่อยมี

แนวทางการแก้ปัญหา: 1) จ้างบุคลากรเพิ่มเพื่อบุคลากรจะได้มีเวลาทำวิจัย 2) จัดหาทุนหรืองบประมาณในการวิจัยโดยการขอจากหน่วยงานอื่นๆ

5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี

ปัญหา: 1) สื่อการสอนที่นำมาใช้สอนนักศึกษายังขาดความทันสมัยทั้งการผลิตและการใช้ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงความรู้ทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เป็นคุณลักษณะของคนในทศวรรษที่ 21 ได้

แนวทางการแก้ปัญหา: 1) จัดหางบประมาณมาช่วยในการผลิตสื่อหรือจัดซื้อสื่อการจัดการเรียนการสอน

6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

ปัญหา: 1) แหล่งเรียนรู้ยังขาดความทันสมัย 2) แหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา

แนวทางการแก้ปัญหา: 1) ปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใหม่ให้มีความทันสมัยและพร้อมใช้งาน 2) สร้างแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา

7. การนิเทศการศึกษา

ปัญหา: 1) ไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศ 2) ขาดการนิเทศแผนการสอนการจัดการเรียนการสอน

แนวทางการแก้ปัญหา: 1) มีการจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศ 2) นิเทศแผนการสอนการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรผู้สอนประจำวิชานั้นๆ

8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ

ปัญหา: 1) ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา 2) เนื้อหามาตรฐานตัวชี้วัดยังไม่มีการแบ่งผู้รับผิดชอบเป็นสัดส่วน

แนวทางการแก้ปัญหา: 1) ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ออกคำสั่งเนื้อหามาตรฐานตัวชี้วัดให้มีบุคคลรับผิดชอบ

9. การสร้างเครือข่ายวิชาการกับองค์กรอื่น

ปัญหา: 1) บุคลากรต่างมหาวิทยาลัยและสาขาวิชาเดียวกันขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน 2) การทำกิจกรรมระหว่างมหาวิทยาลัยมีน้อย

แนวทางการแก้ปัญหา: 1) สร้างเครือข่ายบุคลากรต่างมหาวิทยาลัยและสาขาเดียวกัน 2) มีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยเพื่อจะให้อาจารย์และนิสิตเกิดความรักสมัครสมานสามัคคี

การบูรณาการกับหลักพุทธธรรม คือ หลักอิทธิบาท 4 อันเป็นหลักธรรมที่ช่วยให้ทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ หรือทางแห่งความสำเร็จ และหลักพรหมวิหาร 4 อันเป็นหลักธรรมสำหรับผู้บริหารในการยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนี้

อิทธิบาท 4 หลักทำที่ช่วยให้ทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ (หรือทางแห่งความสำเร็จ) ประกอบด้วย

1. ฉันทะ ความรัก ความพอใจ ในการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา มีโครงสร้างหลักสูตรและการนำไปใช้ หลักสูตรต้องได้รับการประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาทุกปี หรือตามความเหมาะสมของหลักสูตร

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล และประเมินเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาร่วมจัดการเรียนการสอน และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย

2. วิริยะ ความขยันหมั่นเพียร ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร สภาพแวดล้อม ตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะพึงประสงค์ พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาอาจารย์ให้ทำงานวิจัย พัฒนาสื่อ และประเมินงานวิชาการให้มีคุณภาพตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการให้แก่ชุมชน สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา มีความพยายาม ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดถอยจนกว่างานจะสำเร็จ

3. จิตตะ ความเอาใจใส่จดจ่อ อุทิศตนต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรใช้ทำแผนการสอน เอกสารประกอบการสอน พัฒนาระบบเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการวัดผล ประเมินผล หลีกเลี่ยงเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ทุกครั้ง นำผลไปปรับปรุงแก้ไข หรือทำการวิจัย และนำไปปรับใช้ในการสอนครั้งต่อไป

4. วิมังสา การทำงานด้วยปัญญา ส่งเสริมพัฒนาอาจารย์ให้ทำงานวิจัย และผลงานทางวิชาการ เพื่อพัฒนาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีการนิเทศการศึกษาติดตามการเรียนการสอน ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการให้แก่ชุมชน สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา การวางแผน วิธีแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้การจัดการ และการบริหารงานวิชาการได้ผลอย่างมีคุณภาพ

พรหมวิหาร 4 ธรรมสำหรับผู้บริหารในการยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งแสดงถึงความยุติธรรม ประกอบด้วย

1. เมตตา ความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้ร่วมงานมีความสุข มีความเป็นกัลยาณมิตร ทำประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยไม่หวังผลใด พร้อมที่จะรับฟังเหตุผลของกันและกัน ไม่ยึดถือความเห็นแก่ตัว ไม่สร้างความลำบากรังใจให้แก่ผู้บังคับบัญชา รักผู้อื่นเสมอด้วยรักตนเอง

2. กรุณา ความสงสาร ช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาให้พ้นจากความเดือดร้อนช่วยให้พ้นทุกข์เอาใจใส่ต่อการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

3. มุทิตา ความยินดี มีจิตใจผ่องใส ยกย่องผู้ใต้บังคับบัญชาให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทำงานอย่างมีความสุข ร่วมแรงร่วมใจให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการสร้างไมตรี

4. อุเบกขา ความมีจิตใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียง วางเฉย สงบใจมองดูผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาสามารถทำงานให้ได้ผลดี

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

การบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยี ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นการบริหารงานวิชาการสู่ความสำเร็จด้วยการบูรณาการกับหลักพุทธธรรม คือหลักอิทธิบาท 4 อันเป็นหลักธรรมที่ช่วยให้ทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ หรือทางแห่งความสำเร็จ และหลักพรหมวิหาร 4 อันเป็นหลักธรรมสำหรับผู้บริหารในการยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีการจัดการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและ

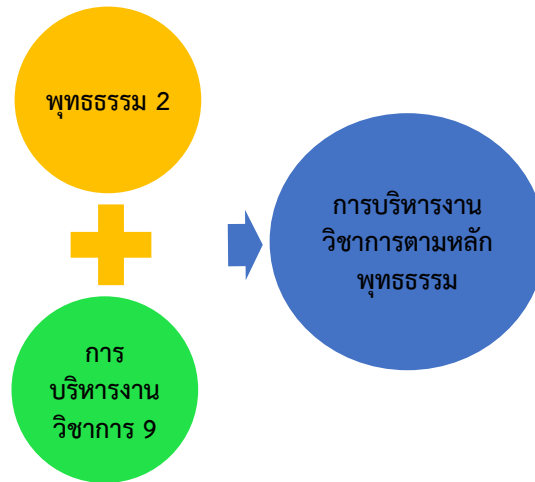

เทคโนโลยี 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ 9) การสร้างเครือข่ายวิชาการกับองค์กรอื่น ซึ่งเป็นผลจากสัมมนาและการศึกษาเอกสาร ซึ่งการบริหารงานวิชาการ 9 ประการนั้น มีผลสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเทพ สารนันท์ (2556) ที่ผลการวิจัยพบว่า ควรดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ 1) การนิเทศและพัฒนาบุคลากร 2) ด้านส่งเสริมและควบคุมงานวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอน 4) หลักสูตร 5) การวัดและประเมินผล นอกจากนี้ การนำหลักพุทธธรรม คือ หลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการกับการบริหารงานวิชาการนั้น นับว่าเป็นการบริหารงานวิชาการหลักพุทธบริหาร การศึกษาที่ยอมรับได้และปฏิบัติได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ว.วชิรเมธี (2551) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานให้ประสบความสำเร็จตามแนวพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงแนะนำให้ปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 อิทธิบาท แปลว่า หลักพื้นฐานแห่งความสำเร็จหรือทางสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) ฉันทะ คือมีใจรัก ทำงานด้วยใจรักงาน 2) วิริยะ คือพากเพียรทำงาน รักแล้วต้องขยัน ความขยันคือ ภาคปฏิบัติของความรัก ความรักในงานจะทำให้เรารู้ว่าควรทำงานอะไร ส่วนความขยันจะทำให้งานนั้นก้าวไปสู่ความสำเร็จ การทำงานถ้าขาดความขยัน ความชำนาญก็จะไม่เกิด 3) จิตตะ คือจดจำจ่อจิต ทำอะไรให้เจาะลงไปในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้ง มุ่งมั่นจริงจัง และอย่างทุ่มเท ใครก็ตามที่ทำงานด้วยการเอาใจจดจ่ออยู่กับงานนั้น คนนั้นจะประสบความสำเร็จ 4) วิมังสา คือวินิจฉัย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ พัฒนานั่นเอง เมื่อเราทำงานอะไรก็ตามให้พิถีพิเคราะห์สร้างสรรค์พัฒนา และหลักพุทธธรรมในการบริหารงานวิชาการ คือ หลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสามารถนำไปปฏิบัติได้ในโครงการกิจกรรมของการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สอดคล้องกับที่พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต) (2546) ที่กล่าวว่า พรหมวิหาร 4 คือหลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ ธรรมของผู้เป็นใหญ่ ประกอบด้วย 1) เมตตา ความรักใคร่ปรารถนาดี มีจิตใจอันแผ่ไมตรีและให้เขามีสุข 2) กรุณา ความสงสาร คิดช่วยให้เขาพ้นทุกข์ บำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อน 3) มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข 4) อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นกระบวนการบริหารงานด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ต้นนโยบาย การวางแผน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ 9) การสร้างเครือข่ายวิชาการกับองค์กรอื่น โดยบูรณาการกับหลักพุทธธรรม 2 ประการ คือ อิทธิบาท 4 และพรหมวิหาร 4 สรุปลงภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรม

1.2 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ควรนำผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมไปพัฒนาการจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรด้านการบริหารงานวิชาการให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละโครงการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา วรรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: โรงพิมพ์รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- พรเทพ สารนันท์. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. คุษณินิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมคุษณินิพนธ์ิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- ไพฑูรย์ สีนนารัตน์. (2555). กรอบคุณวุฒิของประเทศไทย Thailand qualifications framework. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ว.วชิรเมธี. (2551). คนสำราญ งานสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- วิจารณ์ พานิช. (2551). การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.